

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tribunal Poenitentiae Sev Libri Dvo Prior De Poenitente Ut Reo Posterior De Confessario Ut Judice

Stoz, Matthäus

Anno M.DC.LXXXIX.

Art. 3. A quo, & quando sit instituendum Examen?

urn:nbn:de:hbz:466:1-37144

fuit S. IGNATIUS : hic autem, ut modò dixi, majorem conscientia discutiendæ accuratationem non requirit : quod ipsius iudicium etiam alij sapientes probarunt.

15. Negligentia venialis, seu levis (de magnâ & gravi jam *supra* n. 3. dixi) in Examine conscientia commissa, non facit irritum Sacramentum; nec ejus effectum, qui est collatio gratia peccatorum ablativa, impedit Laym. n. 5. Fill. *tr.* 7. c. 5. n. 31. & *reliqui communiter*. Unde qui bona voluntate accessit ad examen, cupiens sufficientem diligentiam adhibere, non debet timere, se defectu Examinis non esse rectè aut fructuosè confessurum : peccata enim mortalia tam grandia sunt & patentia, ut, nisi negligentia sit crassa & notabilis, hominem timorata nec projecta conscientia latere non possint.

16. Ceterùm an Examen præmissum ad valorem Sacramenti fuerit sufficiens, ita ut confessio postea non sit iteranda, hoc ferè indicio deprehendes. Si enim post confessionem plura peccata mortalia memoria occurrant, quàm in confessione fuerint explicata, non fuit diligentia sufficiens. Idem est, si intra unam & alteram confessionem lapsus sit breve tempus, unius v. g. vel alterius septimanae, & tamen unum vel duo peccata mortalia memoriam subterfugiant; cùm enim hæc, ut paulo ante dixi, tam magna sint, ut vel parum in præteritam paucorum præcedentium dierum vitam & acta inquirenti non possint non occurrere, merito quis credere potest, se graviter in excutiendis conscientia suæ latebris negligentem fuisse. Quod si autem occurrant aliqua, sed multò pauciora, quàm confes-

sa, credendum est, diligentiam fuisse sufficientem ad valorem Sacramenti. Ex his autem breviter

17. Pater, illos, qui ex priori suam conscientiam examinantium classe sunt, teneri ad novam peccatorum jam ante manifestorum confessionem, & præterea ad accusandos se de tua illa negligentia: peccarunt enim hi mortaliter omitendo debitam diligentiam, & confessionem fecerunt sacrilegam Bonac. *l.* 5. n. 5. Navarrus in *Man.* c. 9. n. 13. *alij*. E contrario illi, de quibus posteriori loco *num. præcedenti* dixi, non sunt obligandi ad confessionem iterandam; satis est, si de omisissis se aculent, & de negligentia ad cautelam.

ARTICULUS III.

A quo, & quando instituendum sit Examen.

18. Examen hoc ordinariè quidem ab ipsomet pœnitente propria industriâ faciendum est: ad quod proinde Confessarij suos pœnitentes adhortari, & quantum fieri potest, etiam assuefacere debent, dimittendo etiam nonnunquam, si consultum videbitur, sine absolutione, ut se ipsi prius examinent, modò tam rudes non sint (ut sanè communiter esse solent rustici) ut seipso proprio studio examinare non possint; neque salutis suæ tam incurij, ut ad confessionem redire non velint.

19. Dixi *ordinariè*: Potest enim quandoque eadem examinatio fieri & suppleri ab ipso Confessario per prudentem examinationem; modò pœnitens habeat propositum respondendi & obediendi confessorio,

Confessario, quem novit de more interrogatum, & virum de se in ea re esse industrium: quod maxime in rudibus & rusticis, qui plerumque sua peccata præmeditari non possunt, locum habet Bonac. n.6. imò si Confessarius velit, potest hoc onus ordinariè in se etiam suscipere, quamvis habeat pœnitentem alioqui satis prudentem. Quomodo autem hæc examinatio à Confessario sit instituenda, dicitur lib.2. à n.10. sed ordinariè consultius longè videtur, pœnitentes ad propriam examinationem assuefacere. Neque ullo modo tolerandus est abusus quorundam, qui nihil volunt confiteri, nisi quod interrogantur: hoc enim tantum est, ac velle tacere peccata, quæ non interrogaberis. quod utique idem est, ac esse indispotum ad absolutionem Navar. in Man. c.10. n.6. Ex dictis breviter

20. Pater, conscientiam esse examinandam prius, quam ad confessionem accedas. Potest tamen quandoque etiam inter confitendum discutiri: v.g. si quis recitaret præcepta & ad singula subsistens cogitaret, an peccasset. Sed hoc non est consultum: tum quia mora hæc tam Confessario, quam aliis etiam Confessoris non potest non esse longè molestissima: tum quia metus & anxietas confitendi turbat memoriam: tum denique quia hoc haud dubiè signum clarum est hominis incurii, neque de confessionis bene peragendæ negotio satis solliciti, si quidem aliud fieri possit.

ARTICULUS IV.

Quamdiu faciendum sit Examen?

21. Hæc res non potest certo tempore definiri, ut sufficiant tot vel tot horæ,

quia non solum varietas materiæ examinandæ plus minusve temporis postulat (homo enim raro confitens, & multis peccandi occasionibus expositus probabiliter plura peccata admisit, quam alii sæpe confitentes, & securiorem vitæ statum habentes) sed etiam dispositio pœnitentis. Homo enim perspicax & memoriâ pollens facilius in suorum peccatorum notitiam veniet, quam hebes & obliviosus: citius etiam, qui certo ordine & methodo procedit per præcepta ac temporum intervalla, quam qui confusè, & inordinatè, ac tantum in genere cogitat, quid peccarit, non adhibitis præceptorum, locorum, temporum, personarum, negotiorum &c. indiciis, vel hermetibus, quæ memoriâ refricare possunt: solent. Itaque quisque tantum temporis in discutienda sua conscientia adhibebit, quantum pro ratione suæ personæ, & conditionis iudicaverit, satis esse ad peccata, quæ ab ultima confessione, ritè peractâ, admisit, reolenda.

ARTICULUS V.

Quæ sit Materia Examinis?

22. Materia examinis pro futura confessione eadem est, quæ ipsius confessionis. Est autem, ut id obiter hoc loco dicam, confessionis materia duplex, remota una, altera proxima; ista est contritio & confessio, quarum illam *part. 2.* istam verò *part. 3.* quantum satis erit, prosequemur. Remota, quam hoc loco præcipuè spectamus, rursus alia est necessaria, alia sufficiens: illa est, quæ si sine justa causa omittatur, confessionem reddit invalidam, & sacrilegam: ista verò est, quæ, licet etiam studiosè omittatur,